



בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 58295-02-20

ניתן ביום 28 פברואר 2021

המערער

בשארה ח'ורי

-

המשיב

המוסד לביטוח לאומי

בפני: סגן הנשיאה אילן איטח, השופטת לאה גליקסמן, השופטת חני אופק גנדלר
נציג ציבור (עובדים) מר אמיר ירון, נציג ציבור (מעסיקים) מר צבי טבצ'ניק

ב"כ המערער – עו"ד מטאנס שאער

ב"כ המשיב – עו"ד מיכל כהן

פסק דין

סגן הנשיאה אילן איטח

1. לפנינו ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי נצרת (השופטת הבכירה אורית יעקבס ונציגי הציבור מר מימון אבוקרט ומר אליאס ג'טאס; ב"ל 12725-02-19), שבו נדחתה תביעת המערער להכיר באירוע מיום 15.10.2017 בו נפצע כפגיעה בעבודה.

המסגרת העובדתית

1. להלן התשתית העובדתית כפי שנקבעה על ידי בית הדין האזורי לאחר שמיעת העדויות (המערער, מר תמיר נוימן - סמנכ"ל משאבי אנוש במספנות ישראל (להלן – החברה) ומר רון מגריסו - מנהל מחלקה כלכלית בחברה), וכפי שעולה מהעדויות עצמן, לרבות לפני חוקר המשיב (להלן – המוסד):
א. המערער, יליד 1964, עבד בחברה.



בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 58295-02-20

- ב. מיום 13.10.17 (שישי) ועד יום 16.10.17 (שני) יצאו רוב עובדי החברה ביוזמת החברה לנופש במלון באי רודוס ביוון. העובדים לא חוייבו להשתתף בנופש. הנופש מומן בחלקו הגדול על ידי החברה כך שכל עובד השתתף בסכום של 1,000 ₪ (השווה לכרבע מעלות ההוצאות לעובד). לעובדים נזקפו שני ימי חופשה בגין ההשתתפות בנופש. העובדים הורשו לצרף לנופש בני זוג וילדים עד גיל שנתיים, ללא תוספת כספית למעט תשלום ביטוח עבורם. הבעלים של החברה ונציגי ההנהלה יצאו לנופש עם העובדים והשתתפו בפעילות השותפת.
- ג. המערער יצא לנופש יחד עם בת זוגו.
- ד. בערב של יום 15.10.17 אורגנה כחלק מהפעילות בנופש מסיבה לעובדים. נציין כי לפי עדותו של מר נוימן מיום 25.1.18 לפני חוקר המוסד **"בערב האחרון לפני תום הנופש נערכה מסיבת ריקודים. במסיבה זו היה אלוהול במידה מדודה על השולחנות ..."**. המערער השתתף במסיבה.
- ה. במסגרת המסיבה אורגנה פעילות של משחק "לימבו" הכולל מעבר מתחת לחבל (או מוט) שאחזו בו שני אנשי צוות המלון. המערער השתתף בפעילות. נציין כי מר נוימן מתאר את הדברים לחוקר המוסד כך: **"שניים מחברי הצוות היווניים אחזו בחבל בשני קצותיו וסובבו אותו (בצורת לימבו) כשהעובדים עוברים מתחתיו. העובד בשארה חורי רקד בצורה איכותית מאד בפעילות זו וככל שהחבל ירד העובד עבר בצורה מקצועית מתחתיו"**.
- ו. לאחר שהחבל הגיע לגובה נמוך ביקש המערער כי החבל יורם על מנת לקפוץ מעליו. המערער **"לקח תנופה ועשה 'סלטה' מעל החבל"**. מצייין מר נוימן לפני חוקר המוסד כי לאחר הקפיצה הקהל "מחה כפיים בהתלהבות". אחר כך, כך נקבע בפסק הדין, המערער **"הרים ידיו בשמחה ויצא בריצה לכיוון הבמה. בשלב מסוים מעד על הרצפה, לפני הבמה, החליק על הרצפה, נעמד שוב והמשיך בריצה לכיוון הבמה תוך כדי איבוד שיווי משקל ואז החליק ונחבל באצבעות 3-4 של כף יד שמאל"**.
- ז. נציין כי מר נוימן מתאר לחוק המוסד את הפציעה כך שלאחר המעידה הראשונה העובד **"נעמד שוב והמשיך בריצה לכיוון הבמה תוך כדי איבוד שיווי משקל מה שגרם לו ליפול על הבמה כשידיו בולמות את המכה שאמור היה לחטוף בראש אילולא ידיו חצצו בין המצח והבמה. ... ראיתי שנחתך בשתי אצבעות ... החובשים טיפלו בו בבית המלון. ..."** ובהמשך סרב המערער לפנות לבית החולים.



בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 58295-02-20

ח. מר נוימן ציין בחקירתו לפני חוקר המוסד כי "להערכתני העובד היה תחת השפעת אלכוהול במידה קלה, לא היה שתוי ברמה של חוסר תפקוד אלא מבושם כמעט [כך במקור – א.א.]. ... לפני הטיול בתדרוך ... לעובדים הדגשנו והסברנו ... את החשיבות של אי שתיית אלכוהול מופרזת במהלך הנופש". בטופס דווח תאונת עבודה של החברה מיום 23.10.17 נכתב, על יסוד דווחו של מר נוימן, שהמערער היה "כפי הנראה בגילופין" ובהמשך "היה בגילופין". העובד טען שכלל לא שתה אלכוהול שכן בשל בעיית סוכרת ככלל הוא נמנע משתייה, ובבוקר אותו יום ערכי הסוכר בדם היו גבוהים ולכן באותו ערב נמנע משתיית אלכוהול.

2. תביעת המערער שהוגשה למוסד ביום 26.11.17 להכיר בפציעתו ככזו שנגרמה בתאונת עבודה נדחתה ביום 27.3.18 מן הטעם ש"על פי הפרטים והעובדות שברשותנו, פגיעתך ארעה במהלך מסיבת נופש בחול שאורגנה על ידי מקום העבודה. לא היתה חובת השתתפות בפעילות זו, לא שולם שכר עבורה, אלא פדיון ימי חופשה ונטלו בה חלק גם משפחות העובדים. בנסיבות אלה, לא ניתן לראות בפגיעתך הנ"ל כפגיעה במהלך פעולה נילוות וקשורה לעבודה".

פסק דינו של בית הדין האזורי

3. בית הדין האזורי בחן אם האירוע הוא פגיעה בעבודה בהתאם למבחן הדו שלבי שנקבע בענין אילו¹ ביחס לתאונה שארעה במהלך פעילות נלווית לעבודה. בהתאם למבחן, בשלב הראשון נבחנת מסגרת האירוע בה נפגע העובד ומידת זיקתו לעבודה, ובשלב השני נבחן הארוע התאונתי הספציפי בו נפגע העובד.

4. אשר לשלב הראשון - בית הדין האזורי קבע כי יש לראות בנופש כפעילות נלווית לעבודה, שכן לחברה היה אינטרס מובהק בנופש כפעילות לרווחת העובדים וגיבושם. בית הדין האזורי נימק קביעתו זו בנסיבות הבאות: הנופש היה יוזמה של החברה; החברה מימנה את רוב עלות הנופש; החברה הייתה מעורבת בתכנית הסיור; החברה ארגנה את הסיור; החברה ארגנה את ההסעות לנופש ואת ההעברות; בנופש השתתפו בעלי החברה ונציגי ההנהלה; החברה נשאה בעלות השתתפות בני הזוג של העובדים והילדים (עד גיל שנתיים); הנופש שילב גם הרצאות. בית הדין האזורי הוסיף כי בכך שנוכו לעובדים שני ימי חופשה בגין הנופש

¹ עב"ל (ארצי) 91/99 אילו – המוסד לביטוח לאומי, פד"ע לז 209 (2002) (להלן – ענין אילו).



בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 58295-02-20

ובכך שלא הייתה חובת השתתפות אין כדי להוביל למסקנה שלא מדובר בפעילות נלווית לעבודה.

5. אשר לשלב השני (האם האירוע התאונתי הספציפי היה חלק בלתי נפרד מן הפעילות הנלווית) – בית הדין האזורי קבע כי המערער לא הוכיח זיקה כלשהי בין האירוע הספציפי לבין האירוע הנלווה בכללותו, ולכן דחה את התביעה. עוד נקבע כי המערער לא הוכיח גורם חיצוני כלשהו אשר גרם לנפילתו, וכי נפילתו של המערער ארעה עקב גורמים הקשורים בו בלבד, ועל כן אין לראות באירוע כפגיעה בעבודה.

בית הדין האזורי הוסיף וקבע שגם אם יקבע כי פעילות החבל הייתה קשורה באופן הדוק לפעילות הנלווית הכללית לנופש (דבר שלא נקבע), הרי שהמערער מסיבות הקשורות בו עצמו בלבד החליט לקחת על עצמו סיכון יתר ולקפוץ מעל החבל דבר שבאופן וודאי חורג מהפעילות עצמה, לא כל שכן מהפעילות הנלווית הכללית – הנופש. בית הדין האזורי ביסס מסקנתו זו, בין היתר, על אמירת המערער במסגרת הדיון בוועדת הבטיחות של החברה לפיה **"טעה ויכול להיות שהגזים בריקוד"**. בית הדין האזורי לא קיבל את הסברו של המערער בעדותו לפניו לפיה אמירתו בוועדת הבטיחות נאמרה מתוך חשש לפגיעה במקום העבודה ובית הדין התרשם כי התנצלות המערער בוועדת הבטיחות באה על רקע טעות בהתנהגותו של המערער שהייתה הגורם לנפילה והפגיעה כתוצאה מכך.

בית הדין הדגיש כי מבחן הסבירות עומד בבסיס השלב השני והפנה לפסיקה בענין **אבוקרט²** שם נקבע כי אין ליתן משקל מכריע ובלעדי למיקום התרחשות התאונה. לאור כך נקבע כי בחירת המערער לקפוץ מעל החבל ולהתגלגל מנתקת לחלוטין את הקשר לפעילות הנלווית הכללית שהשתתף בה.

6. בית הדין התייחס לנושא השתייה החריפה וקבע כי מהראיות האובייקטיביות שהונחו לפניו עולה כי המערער היה ככל הנראה תחת השפעה מסוימת של אלכוהול דבר המוסיף נדבך נוסף על החריגה ממבחן הסבירות שמוציא את עצם קרות האירוע מהפעילות הנלווית לעבודה. יחד עם זאת נקבע כי גם לו הייתה מתקבלת גרסת המערער לפיה לא שתה אלכוהול, הרי שממילא נקבע כי בחירת המערער לקפוץ מעל החבל מנתקת לחלוטין את הקשר לפעילות הנלווית.

² עב"ל (ארצי) 5104-09-16 אסתר אבוקרט - המוסד לביטוח לאומי (20.6.2018).





בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 58295-02-20

7. בית הדין סיכם כי משלא התקיימה זיקה בין אירוע הנפילה בו נפגע המערער לבין אירוע הנופש בכללותו נדחתה תביעת המערער להכיר בארוע כפגיעה בעבודה.

טענות הצדדים בערעור

8. המערער טוען כי אין חולק שהמסיבה בה נפגע התקיימה ביוזמת החברה כאשר החברה היתה אחראית על תכנונה והוצאתה לפועל, לרבות אספקת אלכוהול ושתיה לאירוע. לטענת המערער גם אם עשה פעולה אשר בדיעבד נראית מיותרת ואשר בעטיה נפצע, מהלך ביצוע האקט לא חרג ממתחם הסבירות הקשור לפעילות הכללית עצמה ולא חרג מהמצופה מעובד בערב גיבוש. המערער מוסיף כי התנהגותו קיבלה חיזוק נלהב מהנוכחים באולם לרבות ההנהלה.

9. מוסיף המערער וטוען שלא הוכח כי החברה הורתה במפורש להמנע מביצוע קפיצה מעל החבל ולכן אין לקבל את טענת המוסד כי ביצע פעולה בלתי סבירה המנתקת את הקשר שבין הפעילות לבין הפגיעה; לא היה בפעילותו יסוד של כוונה או רצון לפגוע בעצמו וכי גם אם הוא נהג ברשלנות אין בכך כדי לשלול את זכאותו להכרה בפגיעה שכן זו נגרמה אגב לפעילות נלווית.

10. לענין שתיית האלכוהול נטען כי בית הדין האזורי טעה בקביעתו כי המערער שתה אלכוהול וכי בית הדין התעלם מעדות המערער וכן התעלם מהשינוי בגרסת מר נוימן אשר בחקירתו במוסד אמר כי **"להערכת העובד היה תחת השפעת אלכוהול במידה קלה, לא היה שתוי ברמה של חסר תפקוד אלא מבושם קמעא"** ואילו בעדותו טען כי המערער היה בגילופין.

מעבר לכך נטען כי גם אם המערער היה שתוי או תחת השפעה מסוימת של אכוהול, הרי שבנסיבות הענין אין בכך כדי לנתק את הקשר בין הפגיעה לפעילות הנלווית. זאת בשים לב לכך כי המעסיק סיפק את האלכוהול ובוודאי שלא אסר שתיית אלכוהול.

11. המוסד טען כי הפעילות שבחר המערער לעשות (לקפוץ מעל החבל ולהתגלגל) מנתקת לחלוטין את הקשר לפעילות הנלווית הכללית שהשתתף בה. בנוסף היות המערער תחת השפעה מסוימת של אלכוהול אף היא מוסיפה נדבך על החריגה ממבחן הסבירות שמוציאה את עצם קרות התאונה מהפעילות הנלווית לעבודה. לטענת המוסד לא הייתה שום זיקה בין האירוע בו נפגע המערער לבין הפעילות הנלווית והתאונה ארעה בשל גורמים הקשורים במערער ולא בשל גורמים חיצוניים. המערער נטל סיכון בקפיצה על החבל באופן שחורג מהפעילות עצמה.



בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 58295-02-20

המוסד מפנה לפסיקת בית הדין במקרים שונים של פגיעות בזמן עבודה, בדרך לעבודה או בזמן הפסקה בהם לא הוכרו פגיעות כפגיעות בעבודה בשל העובדה שהפגיעות אירעו עקב סיכונים שהעובדים נטלו על עצמם³ וכן הפנה למקרים שונים בהם נקבע כי העובד נפגע כתוצאה מסיכון אישי ולא כתוצאה מסיכון הנובע מהעבודה⁴.

12. עוד נטען כי הפסיקה היא שהרחיבה באמצעות המבחן הדו שלבי את הכיסוי הביטוחי למקרים שהם פעילות נלווית לעבודה. אולם אם מקום שבו המחוקק הרחיב את הכיסוי, הכיסוי צומצם רק לסיכונים שלמבוטח אין השפעה עליהם, קל וחומר כי הדבר נכון מקום בו הפסיקה יצרה את ההרחבה לכיסוי הביטוחי. שם בוודאי אין מקום להרחבת הכיסוי למקרים שבהם המבוטח עצמו גרם לסיכון הספציפי שבעטיו נחבל.

13. המערער התייחס להפניות המוסד וטען כי מדובר בפסיקה ישנה אשר אינה מתאימה להלכה כיום בענין פעילות נלווית לעבודה וכן כי חלק מפסקי הדין מתייחסים להתנהגויות בעלות נופך פלילי אשר כלל אינן רלבנטיות לענייננו.

דין והכרעה

14. לאחר שעיינו בטענות הצדדים ובכלל החומר שבתיק מצאנו כי דין הערעור להתקבל וכי יש להכיר בארוע מיום 15.10.2017 כפגיעה בעבודה. להלן נפרט את הטעמים למסקנתנו:

פעילות נלווית - המסגרת המשפטית

15. סעיף 79 לחוק מגדיר "תאונת עבודה" כך:

"תאונה שאירעה תוך כדי ועקב עבודתו אצל מעבידו או מטעמו, ובעובד עצמאי – תוך כדי עיסוקו במשלח ידו ועקב עיסוקו במשלח ידו".

³ עב"ל (ארצי) ערן יושיע – המוסד לביטוח לאומי (19.2.09); עב"ל (ארצי) 593/07 אבו ניקולא – המוסד לביטוח לאומי (13.5.09); עב"ל (ארצי) 34147-04-17 אסרף – המוסד לביטוח לאומי (26.11.17).

⁴ דב"ע לב/0-166 יצחק עזריה – המוסד לביטוח לאומי (2.1.1973) (להלן – עניין עזריה); דב"ע (ארצי) לט/0-68 צביה פוגל – המוסד לביטוח לאומי (לקט 43.3.30) (ראו איזכור הנסיבות בסעיף 8 לפסק הדין ב: דב"ע (ארצי) נה/0-137 יעקב יוסף - המוסד לביטוח לאומי, פד"ע כח 596 (1995); דב"ע (ארצי) תשנ"א/0-31 חיראללה עבד אל חמיד – המוסד לביטוח לאומי פד"ע כא 416 (15.3.1990). דב"ע (ארצי) נד/0-29 המוסד לביטוח לאומי – בן ציון ספקטור פד"ע כז 212 (31.1.1994); דב"ע (ארצי) נו/0-166 ששון יצחק כהן – במוסד לביטוח לאומי (18.9.1997); עב"ל 49963-01-18 שאל מרטן – המוסד לביטוח לאומי (7.8.2018).





בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 58295-02-20

16. גם תאונות שארעו לא תוך כדי שעות העבודה עשויים להראות כתאונה "עקב העבודה". זאת כאשר התאונה ארעה בפעילות הנילוות באופן סביר לעבודה. וכך נקבע⁵:

"כלל הוא, על מנת שיראו אשר בא לא בשעות העבודה ממש, ולא בביצוע העבודה ממש, כאירוע הבא "תוך כדי העבודה", שהפעולה הנעשית אותו זמן, והמצב שבו נתון העובד באותו זמן, הם נלווים במידה סבירה לעבודה (...).
מידת הסבירות, מן ההכרח שתהא קשורה במרחק שבין ה'נלווה' ובין ה'מלווה'."

17. גם תאונות המתרחשות במסגרת פעילות שהיא נלווית לעבודה, כגון השתלמויות ואירועי ספורט ונופש, הוכרו כחוסות תחת ההגדרה בהיותן "עקב העבודה", וכך נקבע⁶:

"נמצא כי פעמים רבות יש למעסיק אינטרס בעריכת פעילויות מחוץ לשעות העבודה לאור החשיבות שבפיתוח ההון האנושי ובהעמקת היחסים והקשר בין העובדים לבין עצמם ובינם למקום העבודה. על כן נפסק כי כאשר קיימת זיקה בין פעילויות אלה ובין העבודה יש הצדקה להכיר בתאונות המתרחשות במהלכם כתאונות עבודה..."

18. בעניין אילו התווה בית הדין הארצי את המבחנים שעל יסודם תוכר פעילות כ"פעילות נלווית" לעבודה ואימתי תוכר תאונה במסגרת פעילות שכזו כתאונת עבודה. המבחן שנקבע הוא מבחן דו שלבי:

"בשלב הראשון תיבחן, מהותו של האירוע כפעולה נלווית לעבודה, כאשר הדיבור 'עבודה' יפורש בהקשר ל'מפעל' ולפעולתו של המפעל. במסגרת זו משקיפים אנו על מערכת יחסי העבודה במפעל ובמיוחד על מידת העניין שיש למעביד באירוע. אלה אף אלה, אינם קופאים על מקומם ותכנס או תכליתם עשויים להשתנות עם השתנות העתים. זיקתו של האירוע לעבודה ומידת ה'עניין' שמגלה בו המעביד – בין אם המדובר בפעולות ספורט, או בהשתלמות, או בנופש – אלה ייבחנו לפי מבחן הסבירות, על-פי מכלול הנסיבות של כל מקרה ומקרה ומשקלן. כאשר, אין נדרש בהכרח שכל העובדות המעידות על "מידת הזיקה למפעל" יתקיימו כולן במצטבר כדי שיראו את הפעילות כקשורה לעבודה. בנדון זה עשויים להיות לנו לעזר המבחנים שהותו בעניין כנף [2], אשר כפי שנאמר שם, אינם בגדר רשימה סגורה.
בשלב השני לאחר שהאירוע הוכר כ'פעולה נלווית' לעבודה (להלן – האירוע המוכר) תיבחן הפעילות בה היה העובד מעורב שעה שנפגע התאונה, ומידת הקשר של אותה פעילות לאירוע המוכר, מידת הרלוונטיות שלה לאירוע בכללותו ועד כמה מהווה הפעילות חלק אינטגרלי מן האירוע המוכר. אלה ייקבעו על-פי מבחן הסבירות ולאור מכלול נסיבותיו של המקרה ומשקלן היחסי והמצטבר."

⁵ עניין עזריה.

⁶ בג"ץ 339/13 המוסד לביטוח לאומי נ' בית הדין הארצי לעבודה (26.10.2014).



בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 58295-02-20

19. בענין קיפרמן⁷ הרחיב בית הדין בענין השלב השני וקבע כך :

"בשלב השני, במהלך בחינת הקשר הסיבתי בין 'האירוע התאונתי' לבין ה'אירוע המוכר' יש לבדוק האם הוכח כי פעילות הפנאי במהלכה התרחש האירוע התאונתי, מהווה חלק בלתי נפרד מן האירוע שהוכר כ'פעילות נלווית', או האם פעילות הפנאי עומדת לעצמה ומנותקת מן הפעילות שהוכרה כ'נלווית' לעבודה ולתכליתה."

20. עוד נקבע בענין אילו בכל הנוגע לשלב השני כדלקמן :

"אינני רואה נפקא מינא אם התאונה לעובד נגרמה במהלך פעילות קבוצתית, אינדיבידואלית, או משפחתית, כל עוד הייתה אותה פעילות חלק אינטגרלי מתכנית הפעילויות של האירוע המוכר. לא כן הדבר, במקרה בו העובד פרש מן הכלל ו'עשה תכנית לעצמו', או מקום בו ניתן להצביע על ניתוק הקשר, או הזיקה, בין הפעילות בה היה העובד מעורב בעת התאונה, לבין האירוע המוכר."

מן הכלל אל הפרט – פעילות נילוות

21. כאמור לעיל, בית הדין האזורי קבע כי הנופש עומד במבחן השלב הראשון ויש לראות בו כפעילות נלווית לעבודה. המוסד אינו חולק על קביעה זו ולכן לא נרחיב לגביה.

22. בית הדין האזורי לא הכריע בשאלה האם המסיבה בה נפגע המערער עוברת את מבחן השלב השני, וזאת נוכח הכרעתו כי ממילא נותק הקשר בין התאונה לבין הפעילות הנלווית. במסגרת הערעור הסכים המוסד לכך שהמסיבה במהלכה נפגע המערער הייתה חלק אינטרלי מהנופש אשר כאמור נקבע כי הינו פעילות נלווית לעבודה.

23. הנה כי כן, בראי הפסיקה שדנה בשני השלבים המערער צולח את שני השלבים, ולמעשה המחלוקת אינה נעוצה עוד בשאלה אם הנופש עצמו או המסיבה בסיום הנופש מהווים פעילות נילוות לעבודה שפגיעה במהלכה מהווה פגיעה בעבודה. המחלוקת האמיתית מתמקדת בשאלה היסודית האם התאונה התרחשה בשל פעילות של המערער המנתקת את הקשר לעבודה (לפעילות הנילוות) כך שלא ניתן לראות, לפי מבחן הסבירות, בפגיעה במהלכה כפגיעה "עקב העבודה"⁸.

⁷ עב"ל (ארצי) 825/06 המוסד לביטוח לאומי - עפרה קיפרמן (10.12.2007).

⁸ השו: דב"ע (ארצי) מא/08-108 - שלום חדש - המוסד לביטוח לאומי, פד"ע יג 69 (1981); עב"ל (ארצי) 131/09 אריה ברזילי - המוסד לביטוח לאומי (10.10.2010); עב"ל (ארצי) 18-01-57352-פלוגי - המוסד לביטוח לאומי (16.6.2019); עב"ל (ארצי) 17402-09-19 המוסד לביטוח לאומי - ברק (24.2.2021).



בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 58295-02-20

24. המוסד העמיד שני טעמים מרכזיים לניתוק הקשר בין הפעילות בה נפגע המערער לעבודה (הפעילות הנלווית): האחד, העובדה כי המערער נטל סיכון מיותר בקפיצה מעל החבל; השני, היות המערער תחת השפעת אלכוהול.

25. אין בידינו לקבל את טענת המוסד לפיה החלטת המערער לקפוץ מעל החבל ולבצע סלטה מנתקת את הקשר לחלוטין בין הפעילות הנלווית לתאונה. אכן השאלה האם מדובר בפעילות שהיא חלק מהפעילות הנלווית נבחנת בעיניים של סבירות. אולם מבחן הסבירות אינו משמיע את המסקנה (שעשויה להיות רלוונטית לדיני הנזיקין) לפיה כל אימת שמעשהו של העובד שהביא לפגיעה היה רשלני או אף פזיז יראו כמעשה שאינו "עקב העבודה". בהקשר זה יש להפנות להוראת סעיף 82 לחוק ולפסיקה הנוגעת אליה⁹. יש לבחון את הקשר בין הפעילות אותה ביצע המערער לבין הפעילות המוכרת והאם מדובר בהתנהגות סבירה בהקשר לאותה פעילות.

26. המוסד הפנה למקרים הבאים: בעניין עזריה נקבע כי דייג בשעות שלאחר העבודה לשם השלמת הארוחה באתר עבודה מרוחק, אך בעזרת חומר נפץ, אינו בא בגדר פעילות נילוות סבירה; בעניין פוגל נקבע כי ריקוד מהיר בעת בילוי בפונדק לאחר שעות פעילות ההשתלמות אינה בגדר פעולה נילוות סבירה; בעניין חמיד נקבע כי עליה לגג המפעל לשם מנוחה אינה סבירה; בעניין ספקטור נקבע כי פגיעה של מנכ"ל חברה בעת התעסקות נוסטלגית עם אקדח שנמצא באחת המגירות ושלא נועד להגנה מפני סיכוני העבודה אינה מהווה פגיעה בעבודה; בעניין מרטון, יושיע ואסרף נקבע כי ויכוח שפתח בו המבוטח בעת נסיעתו או בעקבות מציאת שרשרת והוביל לפגיעה אינו פגיעה בעבודה; בעניין אבו ניקולא נקבע כי יציאה מדירה דרך החלון אינה פעולה סבירה.

מנגד נפנה לנפסק בענין אדרעי¹⁰ אשר עסק בעובדת אשר נפגעה במהלך אירוע גיבוש שכלל שתייה וריקודים שעה שניסתה לעלות על שולחן תוך כדי ריקוד. בית הדין האזורי קבע כי יש להכיר בארוע כפגיעה בעבודה תוך שקבע כך:

"על אף העובדה שיש בפעולה שביצעה התובעת משום נטילת סיכון מיותר, לא מצאתי כי פעולותיה חורגות מהמקובל והצפוי במסגרת ערב קריוקי. משבחר המעסיק לערוך פעילות גיבוש במסגרת ערב שכזה, משמימן המעסיק את השתייה על מנת שהאווירה תהא משוחררת, ומשלא הוכח כי הורה במפורש להימנע מעלייה על השולחן, אין לקבל

⁹ עב"ל (ארצי) 12470-04-18 המוסד לביטוח לאומי – פלוני (18.4.2019); דב"ע (ארצי) לא/0-10 מרים עוקשי – המוסד לביטוח לאומי, פד"ע ב 103 (1970); דב"ע (ארצי) לג/0-114 צ'רלס וייס – המוסד לביטוח לאומי, פד"ע ה 38 (1973).

¹⁰ עב"ל (ארצי) 56985-11-15 המוסד לביטוח לאומי – אלינור אדרעי (9.10.2016) בו אושר מטעמיו פסק דינו של בית הדין האזורי: ב"ל (ב"ש) 3996-07-13 אדרעי – המוסד לביטוח לאומי (28.10.2015).



בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 58295-02-20

את טענת הנתבע כי התובעת ביצעה פעולה בלתי סבירה המנתקת את הקשר בין הפעילות לבין הפגיעה .."

27. ויפיים הדברים בשינויים המתאימים לענייננו. המערער נפגע במסגרת ערב שכלל ריקודים, שתייה ומשחק לימבו. החלטת המערער לקפוץ מעל החבל ולבצע סלטה, להבדיל מלעבור מתחתיו, אכן יכול ותהווה רשלנות ואולי אף פזיזות. אלא, שאיננו סבורים כי הפעולה האמורה חורגת במידה כזו המצדיקה לקבוע כי היא אינה עקב העבודה. כל מסיבה ופעילות היוצרת "מצב רוח" עלולה למתוח את ההתנהגויות של המשתתפים בה. איננו סבורים כי בהקשר של המסיבה שנערכה פעולה זו חורגת עד כדי כך ושהיא מנתקת את הקשר הסיבתי, והיא אינה שונה במהותה מהנסיבות בעניין אדרעי.

28. לא זו אף זו, ואף אם תמצא לומר אחרת, המערער כלל לא נפגע בשל "הסלטה". הוא סיים אותה על רגליו ואף זכה למחיאיות כפיים מהקהל. המערער נפגע כתוצאה מריצתו לבימה לאור פרץ ההתרגשות מה"ביצוע" ו"התשואות". ריצה זו לבימה, לכשעצמה, בנסיבות של מסיבת הסיום שאורגנה על ידי החברה אינה חורגת מהסביר במידה כזו המצדיקה לראות בה כפעולה המנתקת את הקשר הסיבתי.

29. אשר לטעם השני הנוגע לשתיית האלכוהול - נקדים ונאמר כי לא מצאנו מקום להתערב בקביעתו העובדתית של בית הדין האזורי לפיה המערער היה מצוי "ככל הנראה" תחת השפעה כלשהי של אלכוהול. מדובר בקביעה עובדתית אשר מבוססת על התרשמותו הבלתי אמצעית מהעדים שהעידו, ולא מצאנו טעם להתערב בה. יחד עם זאת, לא מצאנו כי עצם היות המערער תחת השפעה מסוימת של אלכוהול מנתקת את הקשר שבין הפעילות הנלווית לתאונה. כפי שקבענו בחינת ההתנהגות של המבוטח שנפגע צריכה להיות בהקשר של הפעילות הנלווית לעבודה. מר נוימן בעדותו בבית הדין האזורי תיאר כי במסיבה "היה בקבוקי יין על השולחנות, שתיה על השולחנות והתובע כמו הרבה אחרים שתה יין..". מכאן כי התנהגות המערער אשר שתה במידה מסוימת הייתה סבירה ותואמת לאירוע בה נכח. נדגיש כי אין בראיות ביסוס למסקנה כי המערער היה בגילופין, ודי בעדותו של מר נוימן לפני חוקר המוסד לפיה "להערכתנו העובד היה תחת השפעת אלכוהול במידה קלה, לא היה שתוי ברמה של חוסר תפקוד אלא מבושם כמעט [כך במקור – א.א.] כדי לבסס מסקנה זו.



בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 58295-02-20

30. סוף דבר – הערעור מתקבל. פגיעת המערער מיום 15.10.2017 תוכר כפגיעה בעבודה. המוסד יישא בהוצאות המערער בסך 7,000 ₪ בגין שתי הערכאות.

ניתן היום, ט"ז אדר תשפ"א (28 פברואר 2021) בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

חני אופק גנדלר,
שופטת

לאה גליקסמן,
שופטת

אילן איטח,
סגן נשיאה, אב"ד

מר צבי טבצ'ניק,
נציג ציבור (מעסיקים)

מר אמיר ירון,
נציג ציבור (עובדים)

